

Expertgruppens möte
Måndagen 10 oktober 2016 kl.9.00-12.00
Karlavägen 102, plan 7
Sammanträdesrum Amiralen

Närvarande:

Lars Heikensten, ordförande
Eva Lithman, ledamot
Arne Bigsten, ledamot
Torgny Holmgren, ledamot
Kim Forss, ledamot
Julia Schalk, ledamot
Lennart Peck, expert UD
Sonja Daltung, kanslichef
Eva Mineur, utredningssekreterare
Emma Öståker, utredningssekreterare
Markus Burman, utredningssekreterare
Per Trulsson, utredningssekreterare
Jan Pettersson, utredningssekreterare
Anna Bäckman, bitr. utredningssekreterare

Frånvarande:

Gun-Britt Andersson, vice ordförande
Malin Mobjörk, ledamot

1. Öppnande av mötet
Ordförande Lars Heikensten öppnade mötet.
2. Godkännande av dagordningen
Dagordningen godkändes med ändringen att ta punkt 5 direkt efter punkt 3.
3. Protokoll från föregående möte
Beslut: Protokollet läggs till handlingarna.
4. Administrativa frågor
 - a. Återrapportering
Kansliet har gjort en studieresa till Genève, där en rad organisationer bland andra Interpeace, WHO och internationella röda korset besöktes. Kansliets slutsats av de studiebesök som kansliet genomfört över tid är att de är betydelsefulla för att göra EBA mer välkänd och för att etablera kontakter med potentiella författare, referensgrupps- och seminariedeltagare.

Kanslichefen har deltagit på konferensen, "What works global summit", som var en stor internationell konferens med nästan 1000 deltagare från olika delar av världen med fokus på frågan om hur ta fram, använda och förmedla kunskap om resultat. Konferensen höll genomgående hög kvalitet och innehöll mycket nyttigt för EBA:s verksamhet. Kanslichefen knöt en del nya kontakter vid konferensen b.l.a. med VD:n för 3ie, en internationell organisation som gör effektutvärderingar som genererar evidens på vad som fungerar i internationellt utvecklingsarbete och systematiska

sammanställningar av denna evidens. 3ie samarbetar ibland med andra organisationer som också gör utvärderingar, vilket skulle kunna vara aktuellt om EBA ska göra flera syntesstudier.

Per Trulsson, utredningssekreterare, har besökt Nordiska Afrikadagarna, Jan Pettersson, utredningssekreterare har varit i Helsingfors på konferensen "Responding to crises" arrangerad av UNU-Wider och Markus Burman har deltagit på European Evaluation Society 2016 som är en stor konferens med utvärderare etablerade i olika delar av världen.

Kansliet har tillsammans med Eva Lithman och Arne Bigsten träffat Howard White för ett lunchmöte. Howard White var med och startade 3ie. Han är numera VD för Cambell Collaboration, som arbetar med att ta fram syntesstudier inom alla samhällspolitiska områden (således inte endast internationellt utvecklingsarbete). Målet är att alla syntesstudier inom dessa områden av tillräcklig kvalitet ska publiceras i Campbells bibliotek och därigenom bli allmänt tillgängliga. Målsättningen är att bli motsvarigheten till Cochrane-biblioteket på det samhällsvetenskapliga området, något som kan komma att bli användbart för EBA i framtiden.

Kansliet har haft en workshop med UD i syfte att få inspel om vad UD gärna skulle se EBA gör för studier. Inför mötet hade UD:s enheter samlat förslag över EBA-studier. Listan innehåller många intressanta förslag på studier inom olika områden. Flera av förslagen har anknytning till frågor som kansliet har arbetat aktivt med för att försöka finna författare. Kansliet har listan i åtanke i det fortsatta arbetet.

b. Verksamhetsstrategin

En diskussion fördes om den reviderade versionen av verksamhetsstrategin. Lennart Peck framförde att han hade förväntat sig lite fler förändringar med anledning av de nya direktiv som regeringen beslutat om för EBA. Expertgruppen konstaterade att strategin i stort är bra och användbar, men att den kan tydliggöras på några punkter.

Beslut: Ändringsförslag skickas till kanslichefen som sedan sammanställer en ny version som tas upp på nästa sammanträde.

c. Rapport till regeringen

EBA ska rapportera till regeringen två gånger per år. Rapporteringen på hösten är främst en översikt av genomförd och planerad verksamhet, medan vårens rapportering har en mer analytisk ansats. Tidigare har beslut om höstrapporten tagits på novembermötet, men i dialog med UD har det nu bestämts att denna rapport ska tidareläggas till septembermötet kommande år, så att rapportering blir halvårsvis.

Beslut: Rapporten fastställs och skickas till UD.

5. Information

Ulrika Ahrsjö presenterade den underlagsrapport hon har skrivit för EBA, "Reclassification or Reprioritisation? The Sector Allocation of Swedish Official Development Assistance 1973-2013". Den huvudsakliga frågan som rapporten behandlar är ifall omformulerade politiska prioriteringar för bilateralt bistånd leder till faktiska omallokeringar av biståndspengar, eller till omklassificeringar inom den befintliga allokeringen. För att undersöka frågan har en jämförande studie gjorts mellan två olika dataset: OECD-DAC (offentlig data) och AidData. Studien visar att sektorfördelningen av svenskt bistånd över tid inte skiljer sig nämnvärt i AidDatas databas jämfört med offentlig data. Detta kan dock inte tolkas som ett bevis på att den svenska officiella statistiken är konsistent över tid, då det kan ifrågasättas om

metoden är tillräcklig för att kunna dra slutsatser om konsistens främst på grund av brister i Aid Datas dataset. För att få svar på den frågan krävs därför en analys med en annan metod.

Resultaten diskuterades och expertgruppen uttryckte intresse för ytterligare studier av biståndsstatistiken och kansliet fick i uppdrag att fortsatt arbeta med frågan. Ulrikas rapport kommer att publiceras på hemsidan.

6. Projekt

a. Rapport för beslut

i. Hur mycket är lagom – en kritisk granskning av enprocentmålet

Referensgruppsordförande, Lars Heikensten, erinrade om att rapporten är skriven i essäform och att detta är en form som EBA tidigare inte har använt sig utav. En styrka i rapporten, som även en av referensgruppsledamöterna lyft fram, är den omfattande genomgång som görs av enprocentmålets historia och allmänpolitiska bakgrund – något författaren själv har god kännedom om från insidan. Rapporten har vidare ett brett grepp, är lättläst och landar i en konkret rekommendation. Rapportens otydlighet på vissa ställen mellan författarens egna åsikter och fakta är dock något som bör stärkas upp. Referensgruppsordförande menade att rapporten bör publiceras, men att lanseringen nogsamt ska tänkas igenom; förslagsvis sker lanseringen i form av en debatt där även andra perspektiv förs fram. Förordet blir också extra viktigt denna gång; att förklara varför EBA har gett uppdraget och vad det är för typ av rapport.

Expertgruppen ansåg att rapporten är underhållande att läsa, dock kvarstår många frågor kring den ursprungliga frågan, enprocentmålets för- och nackdelar. Studien är snarare en *historisk* än en *kritisk* granskning, vilket föranleder en något annorlunda titel. Det finns några sakfel och en del svepande formuleringar som bör åtgärdas innan publicering. Expertgruppen delade uppfattningen att en styrka är att rapporten landar i en konkret rekommendation samt att den är ett underlag för en fortsatt diskussion på området. Samtidigt berör den inte vissa frågor som är relaterade till enprocentmålet. Den kommer säkerligen väcka uppmärksamhet, inte minst media kommer att ha ett intresse kring denna rapport. I detta fall är det extra viktigt att vara tydlig med författarens oberoende och skälet till att EBA har gett uppdraget. Det är också viktigt att vid lanseringen av rapporten ge utrymme för andra perspektiv och att bredda frågeställningen. Kansliet förde fram att ett förslag är att bjuda in flera personer, med en bredd av åsikter, som debatterar med författaren i frågan, samt att SVT Forum tillfrågas om intresse av att spela in evenemanget.

Beslut: Studien godkänns för publicering. Det är dock viktigt att författaren korrigerar sakfel och ser över formuleringar som ledamöterna anser är alltför svepande. Kansliet uppdras att samla in sådana synpunkter från ledamöterna och förmedla dessa till författaren.

ii. Do Anti-Discrimination Measures Reduce Poverty Among Marginalised Social Groups?

Referensgruppsordförande, Julia Schalk, redogjorde för studien, som är en litteraturoversikt över kunskapen om hur åtgärder

inriktade på marginaliserade grupper påverkar fattigdom. Rapporten är en del av en större studie gjord av CPAN (Chronic Poverty Advisory Network), som är en grupp inom ODI, och bygger på resultat från en kunskapsöversikt som belyser diskriminerade grupper och vilken global kunskap som finns om anti-diskrimineringsåtgärders effekter på att minska fattigdom. EBA-studien inriktar sig speciellt på socialt marginaliserade grupper. En internationell referensgrupp, där EBA har ingått, har kvalitetsgranskat arbetet med kunskapsöversikten, vilket gjort att EBA valt att i detta fall inte tillsätta en egen referensgrupp för EBA rapporten. Dock har en sakkunnig expert granskat rapporten och inkommit med ett referensutlåtande som i stort är positivt. Styrkan i rapporten enligt referensgruppsordförande är de genomarbetade rekommendationerna samt att frågeställningen som behandlas i högsta grad är relevant, inte minst mot bakgrund av målet "leave no behind", och kommer i en tid då det förs en diskussion om diskriminering och kopplingar till Agenda 2030 och bistånd. Rapporten utgör därför ett bra underlag för diskussion. Studien har dessutom en hög relevans för policyformulering idag. De svagheter som finns redogörs väl för i rapporten. Studien bör därför publiceras.

Expertgruppen ansåg att rapporten är gediget genomförd, väl underbyggd med tydliga systematiska genomgångar av materialet. Däremot kan rekommendationerna gärna ses över ytterligare en gång för att göras mindre spretiga. Det framfördes även att rapporten är väldigt lång, vilket ökar vikten av en bra sammanfattning som läggs i början av rapporten. Expertgruppen resonerade även över avsaknaden av det svenska perspektivet i rapporten och hur det kan hanteras i samband med seminariet som planeras till början av 2017.

Beslut: Studien godkänns för publicering. Referensgruppsordförande och kansliet får i uppdrag att framföra framkomna synpunkter.

b. Seminarier

Kanslichefen informerade om ett EBA-seminarium som hållits sedan föregående möte. Seminariet, som hölls i Rosenbad i mitten av september, handlade om PGU. Rapporten "Sustaining a development policy: results and responsibility for the Swedish Policy for Global Development" presenterades av författarna till rapporten, Måns Fellesson och Lisa Román, och diskuterades sedan av en panel bestående av bl.a. två riksdagsledamöter från två olika utskott. Modererade gjorde Torgny Holmgren, referensgruppsordförande för studien.

Den 18/10 håller EBA ett heldagsseminarium, "Sweden's support for development in Africa", där tre EBA-rapporter kommer att presenteras: "Exploring donorship – Internal factors in Swedish aid to Uganda", av Stein-Erik Kruse, "Long-term Development Co-operation between Sweden and Tanzania", av Mark McGillivray, David Carpenter, Oliver Morrissey and Julie Thaarup och "Support to Regional Cooperation and Integration in Africa – what works and why?", av Fredrik Söderbaum and Therese Brolin. Ett antal parallella diskussionsgrupper kommer att anordnas och avslutningsvis hålls en paneldiskussion.

c. Information om pågående projekt

Lars Heikensten informerade om att Per Molanders studie nu är färdig för publicering och att arbete pågår med att ordna ett seminarium.

Kanslichefen informerade om att sedan förra expertgruppsmötet den 5 september har två per capsulam beslut fattats. Ett första beslut den 27/9 om att ge Thomas G.Weiss och Stephen F.Browne i uppdrag att genomföra studien "Sweden's funding for UN funds and programmes". Ett andra beslut om att publicera rapporten "Swedish Development Cooperation with Tanzania – has it helped the poor?", skriven av Mark McGillivray, David Carpenter, Oliver Morrissey och Julie Thaarup.

Beslut: Torgny Holmgren utses till referensgruppsordförande för studien "Sweden's funding for UN funds and programmes".

- d. Projektförslag för beslut
 - i. Antikorruptionsåtgärder

Projektförslaget "Evidence-based anticorruption. A test of the main anticorruption tools and their empowering context" har inkommit från Alina Mingiu Pippidi som deltog som kommentator på EBA-seminariet "Time to reconsider the development agenda and to focus on the enemy number one?", den 15 december 2015. Studien avser belysa frågan om vilka former av antikorruptionsåtgärder som fungerar bäst i vilka miljöer. Författarna föreslår en systematisk översyn över hur "de mest populära antikorruptionsverktygen" samvarierar med korruptionsnivåer i olika länder.

Expertgruppen ansåg att studien berör ett viktigt område.

Beslut: Uppdrag ges att genomföra studien enligt projektförslaget.

- i. The aid profession – looking back to look forward.
Kansliet har fått in förslag på en studie "The aid profession – looking back to look forward" från Janet Vähämäki och Maria Tegborg. Studien avser att belysa om och på vilket sätt biståndsprofessionen/ biståndsarbetarens roll och kompetens har förändrats sedan slutet av 1990-talet.

Flera ledamöter framförde att projektförslaget berör intressanta frågor, men sammantaget var expertgruppen tveksam till studiens ansats och policyrelevans. Därtill ställdes frågor om det lämpliga i den ena skribentens direkta koppling till Sida.

Beslut: Förslaget avböjs.

- e. Projektförslag för diskussion
 - i. Utlysning

Vid förra expertgruppsmötet, 15 september, beslutades att kansliet skulle ta fram förslag på process för utlysning och områden för utlysning till den planerade upphandlingen av större studier som EBA vill göra. Att göra en dyrare och större studie ger möjligheten att basera studien på mer empiri än vad som har varit möjligt hittills. EBA skulle kunna göra 1-2 större utlysningar per år (en under våren och en under hösten).

Expertgruppen diskuterade förslaget och vilket område som är det mest prioriterade att göra en första utlysning på. Diskussionen landade i att kansliet fick i uppdrag att till nästa möte ta fram två

förslag på utlysningar inom områdena ägarskap och humanitärt bistånd.

7. Övriga frågor
Lars Heikensten informerade att han vid årskiftet kommer att sluta som ordförande i EBA.
8. Mötet avslutas